

Izvešće o Europskoj građanskoj inicijativi: voda i kanalizacija ljudsko su pravo!

Povijest

Europski savez sindikata javnih službi (EPSU) pokrenuo je inicijativu za prikupljanje milijun potpisa za vodu kao ljudsko pravo na svom Kongresu 2009. godine. To je uključilo: mobilizaciju radnika i građana da podrže ovo pravo i suprotstave se negativnim učincima liberalizacije i natjecateljske politike koja prevladava u Europskoj komisiji i među europskim vladama. Europska komisija kasnila konačno odredila pravila za ovu Europsku građansku inicijativu u ožujku 2011. Više pojedinosti o propisima pogledajte na: <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/welcome?lg=en>.

Ujedinjeni narodi prepoznali su univerzalno ljudsko pravo na vodu i kanalizaciju. Dana 28. srpnja 2010. Rezolucijom 64/292, Opća skupština Ujedinjenih naroda izrijeком je priznala ljudsko pravo na vodu i kanalizaciju te se složila da su pitka voda i kanalizacija ključni čimbenici za ostvarivanje svih ljudskih prava. Rezolucija poziva države i međunarodne organizacije da osiguraju financijska sredstva, pomoć u izgradnji kapaciteta i prijenosu tehnologije s ciljem osiguravanja sigurne, čiste, pristupačne pitke vode i kanalizacije po primjerenim cijenama za sve ljude.

Svi građani trebaju pitku vodu i siguran kanalizacijski sustav. Ujedinjeni narodi prepoznali su univerzalno ljudsko pravo na vodu i kanalizaciju, međutim mnogi ljudi i dalje ne uživaju ovo pravo. Ovo pravo mora biti provedeno i unutar Europske unije.

Što želimo

1. Jamstvo da će svi u Europskoj uniji imati vodu i kanalizaciju. Smatramo da Europska unija mora provesti ljudsko pravo na vodu u mjeri u kojoj voda i kanalizacija podliježu europskom zakonodavstvu (kao usluge od javnog interesa). Europska unija mora promicati provedbu ovog ljudskog prava na nacionalnoj razini postavljanjem obvezujućih ciljeva za sve države članice kako bi se postigla univerzalna primjena.
2. Ljudska prava iznad interesa tržišta: vodne usluge ne smiju se liberalizirati. Želimo da EU promijeni način razmišljanja te trenutačnu usredotočenost na natjecanje i potpuno tržišno orijentirani pristup promijeni u pristup koji se temelji na

Izvešće o
Europskoj građanskoj inicijativi:
voda i kanalizacija ljudsko su pravo!

javnim uslugama i pravima. Voda je ograničen prirodni resurs i javno dobro neophodno za život i zdravlje. Ona je prirodni monopol i mora ostati izvan internih tržišnih pravila.

3. Globalan/univerzalan pristup vodi i kanalizaciji za sve građane. Smatramo da EU treba uložiti veći trud kako bi svi mogli uživati u pravu na vodu i kanalizaciju. EU mora postaviti ciljeve i postignuće univerzalnog (globalnog) pristupa vodi i kanalizaciji uključiti u svoju Razvojnu politiku. Na taj će način EU aktivno promicati ideju o globalnom uživanju prava na vodu i kanalizaciju.

Naši prijedlozi Europskoj komisiji za primjenu ljudskog prava na vodu i kanalizaciju:

1. Da upotrebljava ljudsko pravo na vodu i kanalizaciju u svim prepiskama u vezi s vodom i/ili kanalizacijom.
2. Da jamči vodu (sigurnu, čistu i pristupačnu) i kanalizaciju svim stanovnicima država članica Europske unije.
3. Da spriječi pretvaranje vodnih usluga u komercijalne usluge izuzimanjem vode iz internih tržišnih pravila. To se može postići ako se Europska komisija obveže učiniti sljedeće:
 - onemogućiti liberalizaciju vodne opskrbe i kanalizacije
 - izuzeti vodu i kanalizaciju iz Trgovačkih ugovora poput CETA-e
 - promicati javno-javna partnerstva
 - prihvatiti načelo da „voda nije roba“ Okvirne direktive o vodama u svim politikama Europske unije u vezi s vodama
 - odrediti da zaštita vodnog okoliša ima prednost pred komercijalnim pravilima
 - poticati programe potpore korisnicima koji ne mogu platiti svoj račun kako bi se spriječilo da budu isključeni iz vodnog sustava
 - pobrinuti se da privatne vodne tvrtke koje upravljaju vodnim uslugama imaju posve transparentne i otvorene ugovore (u ovoj javnoj usluzi nema mjesta komercijalnoj povjerljivosti)
 - promicati sudjelovanje građana u skladu s Okvirnom direktivom o vodi.
4. Da pojača pristup vodi i kanalizaciji širom svijeta tako što će postignuće univerzalnog pristupa vodi i kanalizaciji uključiti u razvojnu politiku EU te dati veći udio namjenske službene razvojne pomoći (ODA) za unaprjeđenje vodoopskrbnog i kanalizacijskog sustava.
5. Da promiče javno-javna partnerstva (partnerstva vodoopskrbnih operatora) utemeljena na neprofitnim načelima i solidarnosti između vodoopskrbnih operatora i radnika u različitim državama.
6. Da u zakon uvrsti odredbu da nadzor nad vodom i vodnim resursima mora ostati u javnim rukama.

Izvešće o
Europskoj građanskoj inicijativi:
voda i kanalizacija ljudsko su pravo!

7. Da pruži podršku vodnim tvrtkama u državama EU i drugim zemljama kojima nedostaje vlastiti kapital za ulaganje u proširenje vodoopskrbne mreže i kanalizacije siromašnima.
8. Da pruži podršku i promiče vodne tvrtke koje investiraju dio svog godišnjeg prometa u partnerstva s vodnim operatorima zemalja u razvoju (kao što to čine Nizozemska i Francuska).
9. Da pruže podršku uvođenju dobrovoljnog europskog sustava za procjenu javnih tvrtki radi promicanja visokokvalitetnih vodnih usluga.
10. Da osmisli kodeks upravljanja za vodne tvrtke u 27 država članica EU.

Proces

Osnovano je Vijeće građana kao službeni predstavnik Europske građanske inicijative. Minimalan je uvjet sedam osoba iz sedam različitih europskih država. Mi imamo 34 predstavnika iz 27 zemalja u kojima će se provoditi kampanja. U ovih smo 27 zemalja osnovali nacionalne skupine za kampanju. Povrh toga, kampanju ćemo provesti i u zemljama poput Turske, Hrvatske, Rusije i Norveške kako bismo pokazali da to nije problem samo u EU, već je to globalni problem.

Kampanju ćemo provoditi na mreži i na ulicama. Potpisati je moguće na mrežnoj stranici kampanje www.right2water.eu i na papiru. Prikupljanje potpisa započet će čim Europska komisija prihvati našu Europsku građansku inicijativu. Svoj ćemo prijedlog podnijeti 1. travnja 2012. koji je ujedno i prvi dan za podnošenje Europske građanske inicijative.

22. ožujka 2012.: Svjetski dan voda; pokretanje mrežne stranice www.right2water.eu

1. travnja 2012.: registracija/podnošenje Europske građanske inicijative

24. – 25. travnja 2012.: očekujemo potvrdu registracije od Europske komisije = prvi dan prikupljanja potpisa! Sporedni događaj na Izvršnom odboru EPSU-a

Travanj 2012. – travanj 2013.: godinu dana za prikupljanje milijun potpisa.

Prateće organizacije

Kampanju ćemo provoditi i na mreži i na ulicama. Tražimo široku lepezu pristalica iz nevladinih organizacija: npr., ekoloških, društvenih i razvojnih organizacija, pa čak i ženskih udruga, crkava i javnih (vodnih) tvrtki. Zatražit ćemo podršku i u političkoj areni i tražiti pojedince koji su „javne osobe“ da budu ambasadori naše kampanje pruživši joj javnu podršku.

Izvešće o
Europskoj građanskoj inicijativi:
voda i kanalizacija ljudsko su pravo!

**Kratak pregled postupaka koje organizatori moraju provesti da bi predstavili
Europsku građansku inicijativu.**

- a) Cilj inicijative mora biti u nadležnosti postupanja Europske komisije za predlaganje zakona u skladu sa sporazumima te ne smije biti evidentno trivijalan ili protivan vrijednostima Unije.
- b) Organizatori moraju osnovati vijeće građana s najmanje sedam članova te odrediti jednog predstavnika i jednog zamjenika kao osobe za kontakt. Ove osobe, baš kao i budući potpisnici, moraju biti građani Unije dobi koja im jamči glasačko pravo na izborima za Europski parlament.
- c) Prije prikupljanja potpisa organizatori moraju zatražiti registraciju inicijative kod Komisije uobičajenim obrascem za ovu svrhu, priloživši daljnja obrazloženja i pravni tekst ako to žele.
- d) Unutar dva mjeseca Komisija je dužna inicijativu registrirati ili odbiti te organizatore obavijestiti o razlozima te o svim mogućim sudskim i izvansudskim lijekovima koji su im dostupni.
- e) Znatno broj potpisa potrebno je prikupiti u najmanje sedam država članica. Za svaku državu ovaj je broj jednak broju njezinih mjesta u Europskom parlamentu pomnoženom sa 750.
- f) Prilikom registracije i tijekom postupka organizatori se moraju izjasniti i biti posve transparentni u vezi s izvorima financiranja.
- g) Potpise je moguće prikupljati na internetu ili na papiru. Organizatori moraju uzeti u obzir različite nacionalne postupke za registriranje i potvrdu potpisa. Od 27 država članica 18 država zahtijeva uz potpis i broj osobne iskaznice ili putovnice, a 9 ne.
- h) Vremenski okvir za prikupljanje ovjera potpisa i ispunjavanje uvjeta ograničen je na 12 mjeseci prije predaje Komisiji.
- i) Vijeće građana može inicijativu osobno prezentirati Komisiji „na odgovarajućoj razini“, a uslijedit će i saslušanje u Europskom parlamentu. Unutar tri mjeseca Komisija je dužna objaviti očitovanje s pravnim i političkim zaključcima i razlozima djelovanja ili nedjelovanja.
- j) Organizatori građanskih inicijativa i vlasti podliježu pravilima o zaštiti podataka kako bi se osiguralo da se osobni podaci prikupljaju isključivo za inicijativu, ni iz bilo kojeg drugog razloga, te da će potom biti uništeni. Organizatori su također odgovorni za bilo kakvo kršenje propisa, poput lažiranja potpisa.

Zakonodavstvo NE daje stvarno pravo zakonodavne inicijative građanima jer inicijativa nije obvezujuća za Komisiju. Čak i ako EGI prikupi potreban broj potpisa i u skladu je sa svim propisima, Komisija ipak može odlučiti odbaciti inicijativu. EGI je potrebno sagledati kao ono što doista jest: alat za postavljanje agende koji građanima omogućuje da privuku pozornost na određene teme ne samo Komisije, već i medija i šire javnosti te da pokrenu raspravu o njima na europskoj razini.